

SOSYAL BİLGİLER 5

İKLİM VE YAŞAMIM

İKLİMİN İNSAN FAALİYETLERİNE ETKİSİ

- **İklim:** Bir yerde görülen hava olaylarının (sıcaklık ve yağış) uzun yıllar boyunca gösterdiği ortalama durumdur. İklim **uzun süreli** hava olaylarının ortalamasıdır.
- *"Akdeniz bölgesinde yaz mevsimi sıcak ve kurak geçer"* dediğimizde iklimsel bir durumu ifade etmiş oluruz.

Klimatoloji: Yeryüzünde görülen iklim tiplerini, iklimlerin özelliklerini ve insan yaşamına etkilerini inceleyen bilim dalına klimatoloji (iklim bilimi) adı verilir. Bu alanda çalışan uzmanlar ise **klimatolog** (iklim bilimci) olarak adlandırılır.

Hava Durumu: Bir yerde görülen hava olaylarında **kısa süreli meydana gelen değişikliklerdir**. Hava durumu **kısa süreli** hava olaylarını yansıtır.

"Bugün yağış bekleniyor. Hafta sonu soğuk geçecek" dediğimizde hava durumunu belirtmiş oluruz.

İKLİMİN İNSAN FAALİYETLERİNE ETKİSİ

Yurdumuzda çeşitli iklimler görülmektedir. Bunda;

- **Ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması,**
- **Ülkemizin ılıman iklim kuşağında olması,**
- **Yükseltisinin batıdan doğuya artması**
- **Yeryüzü şekillerinin farklı olması** gibi faktörler etkili olmuştur.

İklim, yaşantımızı belirleyen önemli bir etkidir. Çünkü iklim;

- ✓ **Tarım ürünü çeşitliliğini,**
- ✓ **Doğal bitki örtüsünü,**
- ✓ **Hayvancılık faaliyetlerini**
- ✓ **İnsanların ten(deri) renklerini**
- ✓ **İnsanların yemek kültürünü**
- ✓ **Su kaynaklarının azlığını ve çokluğunu,**
- ✓ **Ekonomik faaliyetleri**
- ✓ **Ev şekillerini ve ev yapım malzemelerini,**
- ✓ **Yerleşmeyi ve nüfusun dağılışını,**
- ✓ **Turizm etkinliklerini vb. etkiler.**

İKLİMİN İNSAN FAALİYETLERİNE ETKİSİ

- **İklim, insan hayatını etkiler.** Giyinme biçimini, ısınma şeklini, konutlarda kullanılan malzemeyi, yemek kültürünü vb. etkiler.
- **İklim, bitki örtüsünü etkiler.** Yağışların ve nemliliğin fazla olduğu kıyı bölgelerde **ormanlar**, yaz kuraklığının etkili olduğu iç bölgelerde **bozkırlar**, yükseltinin arttığı dağların üst kısımlarında ise **çayırlar** görülür.
- **İklim, ekonomik faaliyetleri etkiler.** Tarıma elverişli ovalarda **tarım**, kıyılarda **balıkçılık**, dağlık alanlarda **hayvancılık** yapılır. Yaz mevsiminin uzun geçtiği yerlerde **yaz turizmi**, kışın çok yağdığı yerlerde **kış turizmi** gelişmiştir.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

Ülkemizde **üç iklim** tipi görülmektedir. Bunlar **Karasal iklim**, **Akdeniz iklimi** ve **Karadeniz iklimi**dir.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

KARASAL İKLİM

- Ülkemizde **en yaygın görülen iklim çeşididir.**
- **Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve kar yağışlı geçer.**
- Yağışlar **en çok ilkbaharda**, en az ise yaz aylarında görülür.
- **Bitki örtüsü**, ilkbahar yağışlarıyla yeşeren yazın ise sıcaklıktan dolayı kuruyan otlardan oluşan **bozkır**lardır.
- Karasal iklim **Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, İç Anadolu** bölgeleri ile Marmara'nın iç kesimlerinde etkili olmaktadır
- Karasal iklimin görüldüğü yerlerde **buğday, arpa, çavdar, mercimek, nohut, şekerpancarı, elma, üzüm, haşhaş** gibi tarım ürünleri yetiştirilir.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

Bilgi

- Marmara bölgesinde hem Akdeniz, hem Karadeniz, hem de karasal iklim görüldüğü için, bu iklim tipine **geçiş iklimi** veya **Marmara iklimi** de denir.
- Üç iklim türünün görüldüğü geçiş ikliminin en belirgin özelliği **iklim çeşitliliğinin hem bitki örtüsünde hem de tarım ürünlerinde çeşitliliğe sebep olmasıdır.**

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

KARADENİZ İKLİMİ

- Yazları serin, kışları ılık, her mevsim yağışlı geçer.
 - Her mevsim yağışlı olmakla birlikte, **yağışlar en çok sonbaharda en az ilkbaharda görülür.**
 - Yağışlar fazla olduğu için bitki örtüsü **orman**dır.
 - **Karadeniz kıyıları ve Marmara'nın kuzey kesimlerinde görülür.**
- Her mevsim bol yağış ve ılıman bir iklim isteyen **çay, fındık, mısır ve kivi** gibi tarım ürünleri yetiştirilir.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

AKDENİZ İKLİMİ

- **Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır.**
- **En fazla yağışı kışın,** en az yağışı yazın alır.
- Bitki örtüsü **maki**dir. Makiler, yaz kuraklığına dayanıklı olan ve bütün **yıl yeşil kalabilen çalı ve kısa boylu ağaçlardır.**
- **Akdeniz ve Ege kıyıları, Marmara'nın güney kısmında ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin batısında** görülür.
- Yetiştirilen tarım ürünleri; **turunçgiller** (limon, portakal, greyfurt), **muz, zeytin, susam, pamuk, üzüm, incir, tütün** vb.
- **Seracılık** yaygın olarak yapılır. Nedeni; güneşli gün sayısının fazla olması ve kışların ılık geçmesidir.

ÜLKEMİZDE GÖRÜLEN İKLİMLER

Akdeniz iklimi yağış ve sıcaklık grafiği

- **Don olaylarına** ve kar yağışlarına **çok az** rastlanır.
- **Güneşlenme süresi** fazladır.

Ülkemizde görülen iklimler

Bir sonraki dersimiz

NERELERDE YAŞANIR

